

PER LES SALONNIÈRES, I NO

ROBERT DE VISEE
(França 1650 – París 1733)

LIVRE DE PIÈCES POUR LA GUITTARRE DEDIÉ AU ROY

(1686)

SUITE EN RE M

Prélude
Allemande
Courante
Passacaille
Bourrée
Gigue

FRANCISCO GUERAU
(Mallorca 1649 – Madrid 1722)

POEMA HARMÓNICO COMPUESTO DE VARIAS CIFRAS PARA EL TEMPLO DE LA GUITARRA

ESPAÑOLA

(1694)

Passacalles de primer tono, Compassilo -17 diferencias

Marionas – 18 diferencias

Pavanas – 12 diferencias

GIOVANNI PAOLO FOSCARINI

(Itàlia 1600-1647)

I QUATRO LIBRI DELLA CHITARRA SPAGNOLA

(1635)

Tocatta detta la innamoratta

Passacalli passeggiati

Corrente la Sprezzata

Tocatta musicale detta la fedelle

Passacagli Passegiati sopra l'E

Corrente francese con le sue parti doppie

FRANCESCO CORBETTA

(Pavía, Itàlia 1615 – París 1681)

LA GUITARRE ROYALLE

(1671)

Le Tombeau sur le mort de Madame d'Orleans

La Sarabande

GASPAR SANZ

(Calanda 1640 – Madrid 1710)

INSTRUCCIÓN DE MÚSICA SOBRE LA GUITARRA ESPAÑOLA

(1674)

Pavanas por la D con partidas al Ayre Español

Jiga inglesa

Bailete Frances
Paseos por 4.º tono
Passacalle sobre la D con muchas diferencias para soltar una y otra mano

SANTIAGO DE MURCIA
(Madrid 1673 – 1739)

CODEX ZALDIVAR N.4

(c.1730)

Fandango

GASPAR SANZ

INSTRUCCIÓN DE MÚSICA SOBRE LA GUITARRA ESPAÑOLA

(1674)

Canarios

JOSEP MARIA MARTÍ DURAN
(Vilafranca del Penedès 1981)

UNA PERICA

**JOSEP MARIA MARTÍ DURAN, TIORBA I GUITARRES DE LA COL·LECCIÓ
DEL MUSEU DE LA MÚSICA**

COMENTARI

per **Antoni Llofriu-Prohens**

Tot i ser universalment coneguda com a espanyola, la guitarra és, i era ja al segle XVII, un instrument internacional ben conegut arreu d'Europa, com ens mostra la diversitat del programa d'avui. Robert de Visée, al pròleg del seu llibre per a guitarra de 1686, ja ens fa saber que hi ha tanta gent que toca la guitarra i que el repertori de l'instrument és tan ampli que no està segur de poder aportar cap novetat amb les seves peces.

A la darrerria del s. XVI, la guitarra comença a adquirir la rellevància que havien tingut fins aleshores el llaüt i la viola de mà, i desenvolupa un llenguatge propi que es caracteritza per la incorporació del batut (fer sonar totes les cordes a l'hora). Probablement, en relació amb aquesta nova tècnica, el lexicògraf Sebastián de Covarrúbias es planyia el 1611 de la popularització de la guitarra, que s'usava, segons diu, per produir uns sorolls molestos que qualsevol podia fer sonar. Aquest nou recurs pot considerar-se l'element distintiu de l'idiomatisme de la guitarra, que permet tocar els acords de manera més rítmica. Es tracta d'una nova sonoritat que, combinada amb la tècnica del puntejat (tocar les notes una per una), dota l'instrument d'una gran versatilitat pel que fa al timbre i la intensitat. Una nova concepció de l'instrument que es desenvolupa paral·lelament a les noves necessitats estètiques que demanava el Barroc.

Malgrat que l'entendem com un instrument eminentment popular, el fet que s'imprimissin partitures per a aquest instrument ens indica que generava un gran interès entre la noblesa i la burgesia, tal com havia succeït amb els seus avantpassats. Tant és així que algunes de les partitures protagonistes del concert d'avui estan dedicades a reis. Els dos llibres de Francesco Corbetta titulats *La guitare royale* estan dedicats a Carles II d'Anglaterra (1671) que, segons sembla, era un gran entusiasta d'aquest instrument, i a Lluís XIV de França; al mateix monarca dedica també Robert de Visée el seu llibre de 1682.

El repertori d'avui ens mostra la doble dimensió culta i popular de la guitarra. Hi trobem danses, algunes plantejades com a peces soles i d'altres enteses en el context d'una obra en diversos moviments, com és el cas de la suite que obrirà el concert. També sentirem peces escrites en un llenguatge proper al de la improvisació com la tocata, el *pasacalle* o *passacaglia* i el *paseo*. Completa el programa un *tombeau*, una peça molt habitual a la darrerria del s. XVII per commemorar la mort d'un personatge representatiu, en aquest cas pel traspàs d'Enriqueta d'Anglaterra, Madame la duchesse d'Orléans.

INSTRUMENTS

GUITARRA DELS LLEONS

MDMB 639 – Toledo, 1650-1700

Deu el nom a les incrustacions de marqueteria que decoren la taula harmònica, amb dos lleons rampants acompanyats per altres animals i una corona central. Té moltes marques d'haver estat utilitzada com a instrument "porrejat", probablement per acompanyar la veu o el ball. Emet sons de notable llargada i presenta una gran riquesa de ressonància, amb un ampli espectre d'harmònics. Una altra característica singular és que el pont està col·locat a l'inrevés. El Museu de la Música va adquirir l'instrument el 1953.

GUITARRA ITALIANA

MDMB 438 – Venècia, segle XVII

És una guitarra veneciana del segle XVII i de constructor desconegut. Destaca pel fons bombat, els materials luxosos com l'ivori i sobretot per les treballades decoracions de l'obertura acústica, amb una roseta de tres pisos feta de pergamí. Prové de la col·lecció Joaquim Folch i Orsina Baget, adquirida pel Museu de la Música el 1947 amb més de 400 instruments. El 2012 el lutier Jaume Bosser va restaurar-la per a ús musical.